

Huis in oude kerk, klooster

Een kerk, klooster of moskee: het zijn geen gebouwen waar je als eerste naar zoekt op Funda. Toch krijgen gebouwen van religieuze instellingen steeds vaker een bestemming als woonruimte. Drie bewoners vertellen over hun 'religieuze' woonomgeving.

tekst MARLOES DE MOOR foto's DINGENA MOL

Soms bellen kerkgangers aan bij de gereformeerde Noachkerk in Amsterdam-Noord, waar zij vroeger hun zondagochtenden sleten. Ze herinneren zich de geur van pepermint en Boldoot, het stijve hout in hun rug en de kille mystiek van de hoge gewelven. Hoewel de Noachkerk sinds 1999 buiten gebruik is, zijn ze wel eens verbaasd als niet een stemmig fluisterende predikant, maar een parmantig brok energie in de persoon van de 74-jarige Frits Löhnen de massief houten deur opent.

Löhnen is naar eigen zeggen de eerste *mental coach* ter wereld. Al ruim dertig jaar voorziet hij bekende tv-persoonlijkheden als Hennie

Huisman en Caroline Tensen van adviezen en drukt hij hen op het hart dat de mens het meest lijdt door het lijden dat hij vreest. "Nooit van je zwakte uitgaan," benadrukt hij.

Als Löhnen op de foto moet, zegt hij, voordat hij in de lens kijkt, 'ik ben goed' tegen zichzelf en vervolgens trekt hij een tronie waar John F. Kennedy nog wat van zou hebben kunnen leren. "Zo werken die dingen."

De breedgeschouderde kerk met zijn hoge plafonds bevat hem goed. Veel ruimte, het grote gebaar. Daar houdt Löhnen van. Negen jaar geleden was hij toevallig op zoek naar een andere woon-werkruimte. "Ik reed langs de Noachkerk en dacht: verrek, het lijkt wel of hij leegstaat. Het leek me meteen wat."

Maar er speelde nog iets: de liefde. Hij was inmiddels al een tijdje samen met een 31 jaar jongere vrouw die hem twee zontjes schonk. "Ik wil hen later iets moois kunnen nalaten. En dat is deze kerk. Die zal hen altijd aan mij herinneren."

Makkelijk ging het niet. "Een hypotheek krijg je niet zomaar voor zo'n gebouw. Maar een bouwvergunning wel," vertelt hij.

In samenwerking met kerkmakelaar Reliplan kreeg Löhnen het uiteindelijk rond. De kerk werd gedurende anderhalf jaar volledig verbouwd en biedt nu onderdak aan drie kantoren en twee woningen.

Op de galerij trippelen zijn zoons op kousenvoeten. "Toen ze jonger waren, riepen ze altijd 'wat is het hier klein!' als ze bij vriendjes gingen spelen die in een eengezinswoning woonden," lacht Löhnen.

In één van de andere vertrekken huist een bedrijf dat levensverlengende druppels verkoopt. Löhnen gebruikt ze zelf ook dagelijks. "En zie hier het resultaat!"

Het blond zit nog in zijn haar en zijn wangen zijn strak en blozend. "Dankzij deze druppels en mijn levensstijl blijf ik me jong voelen," vertelt Löhnen enthousiast, om het waargebeurde sprookje dat zich hier afspeelt, kracht bij te zetten.

Luguber is het er nooit, ook niet 's nachts. "Ik sprak eens met een vrouw die aan reiki doet en ze waarschuwde me dat hier veel overleden mensen opgebaard hebben gelegen. Die konden nog wel eens terugkomen..."

Löhnen schudt meewarig zijn

Frits Löhnen met vrouw en kinderen in zijn woonkamer in de voormalige Noachkerk

hoofd: "Dat zweverige is niks voor mij. Maar toen ik een keer 's nachts boven liep en een balk hoorde knarsen, schrok ik toch. Ach scheit uit, idioot,' zei ik meteen tegen mezelf."

Anders verging het Sonja de Leeuw (71). Haar gang naar het Rosaklooster in Amsterdam-Noord was elf jaar geleden niet geheel vrijwillig. Met alleen een plastic tasje – het was alles wat ze nog bezat – stond ze kleintjes voor de dubbele eikenhouten deur met zwaar metaalbeslag.

"Ik zag er tegenop en dacht: wat moet ik in een kloosterhuis doen? En dan in Noord nog wel! Ik zag het al voor me: met landerijen, gras en koeien. Ik had geen flauw benul van wat me te wachten stond."

Na een beslaglegging op haar huis verbleef De Leeuw eerst drie jaar in Wijkziekenboeg de Gastenburgh, totdat ze terecht kon in het Rosaklooster.

Het klooster werd tot begin jaren negentig bewoond door de Zusters Dominicanessen. Een projectontwikkelaar wilde het gebouw destijds slopen. Reliplan bleek bereid het pand over te nemen en wist het zo van de ondergang te redden. Het complex, dat ontworpen is door de architect Kropholler, staat nu op de lijst van rijksmonumenten.

De bewoners die wat landerig door de monumentale zwart-wit geblokte gang slenteren, interesseert het weinig. Ze zijn allang blij als ze zich voor hun eigen ondergang kunnen behoeden.

Sinds 1996 huren Cordaan en het Leger des Heils de ruimte met een dagactiviteitencentrum voor mensen met psychische problemen, een opvangcentrum voor alleenstaande jonge moeders en een woonvoorziening voor vrouwen.

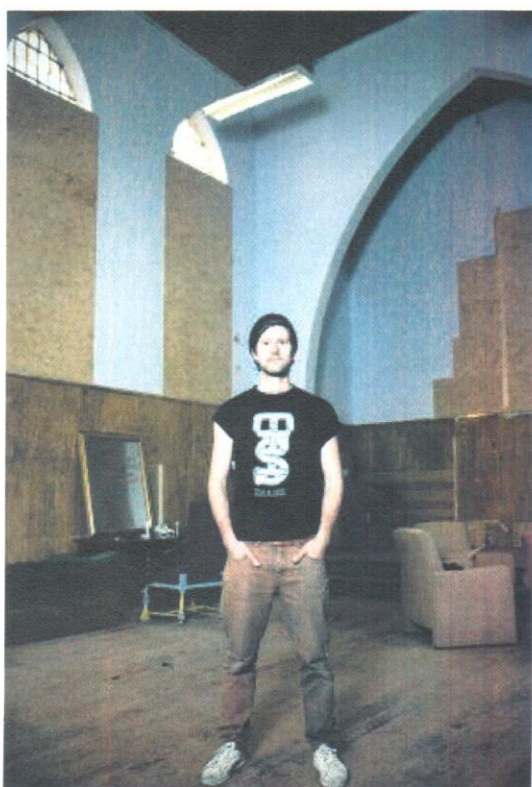
De Leeuw is inmiddels gehecht geraakt aan haar woonomgeving. "Ik zou niet meer weg willen. Vaak zit ik op het ijzeren bed in mijn dakka-mertje te schilderen of te tekenen. En ik werk aan een kinderboek. Als

'Deze kerk zal mijn kinderen altijd aan mij herinneren'

ik tenminste geen stemmetjes in mijn hoofd hoor, want dat leidt me af."

De dagen glijden voorbij en meestal verschillen ze nauwelijks van elkaar. Dan stieft De Leeuw met drie sinaasappelen in het mandje van haar rollator door de gangen waar de geluiden hol klinken. Buiten komt ze nauwelijks. "Ik ben slecht ter been. Een vriendin doet soms een boodschap. En familie heb ik niet meer."

In de gemeenschapsruimte zitten andere bewoners wazig voor zich uit te staren of zach te mompelen, soms onderbroken door een loze

Ivo Vegter in de voormalige Aya Sofiamoskee in West.

# of moskee

in Amsterdam-Noord.

brul. "Zo is het elke dag," verzucht De Leeuw. "Het is niet van 'kom laten we eens naar Carré of naar de schouwburg gaan', zoals in het echte leven."

Een wrang lachje trekt over haar gezicht: "Dus eigenlijk leef ik hier als een kloosterling."

Ook op Postjesweg 124, op de grens van West en Nieuw-West, zat ooit een rooms-katholieke kloosterkapel. In 2003 werd die als de Aya Sofiamoskee in gebruik genomen. De moskee is inmiddels ontruimd. Sinds acht maanden bewoont Ivo Vegter (26) een antikraakwoning in het leegstaande pand. Van een beetje rauw moet je wel houden: afgebladderde

muren, pikdonkere, leegstaande kamers, wasbakken volgepropt met zand en sigarettenpeuken, galmen-de voetstappen in het schemerige trappenhuis.

Achter een paar groezelige witte lappen is provisorisch een douche-ruimte gecreëerd. Na zonsdergang heeft het gebouw iets spookachtigs. "In het begin schrok ik wel. Alles is in de oude staat achtergelaten. Ik heb niet zo veel aan mijn huis gedaan, omdat ik niet weet hoe lang ik kan blijven. Ik heb wel zelf keukenkastjes ingebouwd, van afvalhout," vertelt Vegter.

Die eigen keuken vond hij belangrijk. "In de gemeenschappelijke keuken hangt geen goede sfeer. Ik vind het daar niet prettig."

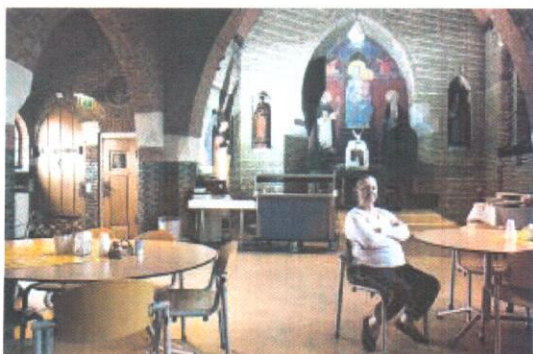
Vegter bewoont het pand met vijf anderen. Ze delen douche en wc en hebben zichzelf elk nog een ruimte toegeëigend in het pand. Vegter gebruikt die als magazijn voor zijn webshop Thisissoul, een speciaalzaak in inlineskates.

"Er is ook nog een zolder met een *creepy* sfeertje. Het is er heel donker en rommelig. Meisjes durven er bijna niet te komen. Ik heb er expres een eng masker neergezet. Als je dat ziet, schrik je je kapot."

Dat het gebouw eerst een religieuze bestemming had, merkt hij nauwelijks. Af en toe krijgt hij een Turkse man aan de deur met de vraag: Is moskee? "Ik zie op straat wel eens Turkse mensen passeren en kijken met een blik van: dat was ons gebouw."

Sommige teksten herinneren nog aan een islamitisch verleden. 'Met sokken aub' staat op de deur van de voormalige gebedsruimte. Tientallen mannen probeerden er nader tot Allah te komen, Vegter doet er nu skatetrucjes met vrienden. "We konden hier de hele winter oefenen. Heel fijn. Paar biertjes erbij en daarna nog een skatefilmje kijken."

Stuntskaten in een moskee op *I would die for you* van Prince: menig imam zou er hartkloppingen van krijgen. Maar als Ivo Vegter het vertelt, met de zelfbewuste, onderkoelde toon waarop skaters het patent lijken te hebben, klinkt dat helemaal niet zo raar.

Sonja de Leeuw in de gemeenschappelijke ruimte van het Rosaklooster.

www.reliplan.nl

Hooftstad

Torre Garibaldi, Milaan

In New Jersey, Montpelier of gewoon in Buitenveldert: megalomane projecten vind je overal. Een select clubje architectenbureaus faciliteert de ambitie en bouwt gestaag verder aan een kaartenhuis dat door de crisis weliswaar niet meteen is ingestort, maar toch vervaarlijk aan het wankelen is gebracht.

Met een hoofdkantoor in New Haven, een saai provinciedorp in de Amerikaanse staat Connecticut, en met grote filialen onder andere in China en Dubai, is het bureau van de oorsprong Argentijnse grootheid Cesare Pelli één van deze spelers. Pelli, inmiddels bijna negentig jaar oud, was ooit projectleider bij de oorsprong Finse architect Saarinen toen deze in de jaren zestig de misschien wel mooiste luchthaventerminal uit de geschiedenis realiseerde: het TWA-gebouw op John F. Kennedy Airport, de grote luchthaven van New York.

Toen Pelli hierna zijn eigen bureau begon, sleepte hij op basis van dat arbeidsverleden de ene reuzenorder na de andere binnen, met als voorlopig hoogtepunt de realisatie van de Petronas Towers, de met een luchtbruggetje met elkaar verbonden tweelingtorens in de Maleisische hoofdstad Kuala Lumpur, die aan het eind van de twintigste eeuw eventjes de hoogste gebouwen van de wereld waren. De creatieve lenigheid van het bureau toonde zich in Nederland in het opzichtig postmoderne ontwerp van de Zurichtoren in Den Haag.

Op een enkele naoorlogse oprisping na was Milaan tot nu toe verstoken gebleven van hoogbouw. Onder de rook van de Duomo staat de Torre Velasco, een eenzame betonnen bruut en nabij het Centraal Station ontwierp de legendarische Gio Ponti in de jaren zestig het slanke Pirellihoofdkwartier, een moderne klassieker.

Op Porta Nuova, net buiten het historische centrum van de stad nabij station Garibaldi – een gebied dat tot voor een paar jaar geleden voornamelijk bekend stond

als het *unheimische* werkgebied voor prostituees met een schoenmaat groter dan 46 – werd door bureau Pelli, Clarke en Pelli een stedenbouwkundig plan ontwikkeld dat voorzag in luxeappartementen, maar duurzame appartementen, een ambitieus voorzieningenniveau en enkele topzware voor advocaten, accountants en bankiers bedoelde kantoorprojecten, dit alles gesitueerd in een autovrij parkachtig landschap.

Het ontwerp van het nieuwe hoofdkwartier van een Italiaanse bankgigant nam Pelli zelf voor zijn rekening. Met zijn 35 etages niet bepaald een reus maar door

'Dit ontwerp had net zo goed in Shenzhen kunnen staan'

de als een opgestoken middelvinger geplaatste gsm-mast nochtans zeer herkenbaar en tegelijkertijd een van de hoogste *grattacieli* van Italië.

Het verleidelijk bedoelde concept was een opgerolde en vervolgens uitgetrokken rol papier, zoiets als waar kinderen een fakkel van draaien. Ondanks alle elegante curves en het oneindige spiegelend glas en de wagonladingen natuursteen heeft alle inspanning een clichématig gebouw opgeleverd dat even goed, of misschien wel beter, in Dallas, Shenzhen of aan de Arabische Golf had kunnen staan.

In de toekomst zal dit gebied de überhippe Corso Como verbinden met Isola, een opkomende wijk met veel creatieve inwoners. Vooral nog vertraagt de crisis het bouwproces aanzienlijk, waardoor het toekomstige park er bijligt als een *wasteland* van wegomleggingen, een racecircuit voor hybride taxi's.

Vooralsnog wandelt er dus nog geen hond, laat staan een omgebouwde tippelaar op naaldhakken.

RONALD HOOFT
r.hooft@parool.nl

N W = weergaloes, wereldklasse
G = gewoon goed
T = tegenvaller, kan zoveel beter
N = niet best, omrijden
Z = zand erover en aanstampen!